

TV02(2024) - TIDLIG OG TVÆRFAGLIG INDSATS MOD BEKYMRENDE FRAVÆR OG MISTRIVSEL I SKO- LEN

Kort resumé:	Ved at investere i to indsatser målrettet mistrivsel og skolefravær (Mind My Mind og U-start), ønsker Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen at forebygge mistrivsel og skolefravær og deraf opnå besparelser på foranstaltningsrammen i Socialforvaltningen og specialundervisningsrammen i Børne- og Ungdomsforvaltningen.
Fremstillende forvaltning:	Børne- og Ungdomsforvaltningen samt Socialforvaltningen (Borgercenter Børn og Unge samt Borgercenter Handicap)
Berørte forvaltninger:	Børne- og Ungdomsforvaltningen samt Socialforvaltningen (Borgercenter Børn og Unge samt Borgercenter Handicap)

1. Beskrivelse af forslag

Med dette forslag investerer Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen sammen i at styrke indsatserne for og med børn, som har begyndende mistrivsel i skolen, og børn, som har bekymrende eller massivt skolefravær. Ved at samarbejde om indsatser for denne målgruppe af børn mener forvaltningerne, at det er muligt at forebygge yderligere problemudvikling og spare på udgifter, som følger denne problemudvikling.

En god skolegang med et stabilt fremmøde i skolen øger børn og unges muligheder for at trives og klare sig godt i livet, både på kort og længere sigt. København oplever, ligesom resten af landet, stigende mistrivsel blandt børn og unge, og at nogle børn og unge får en skolegang præget af udfordringer i en sådan grad, at de ikke magter skolen og i nogle tilfælde udvikler decideret skolevægring. Med den nye strategi *Vores børn - Københavns fremtid - 2022-2025* har Børne- og Ungdomsudvalget fokus på at sætte ind overfor den stigende mistrivsel hos børn og unge. Tilsvarende har BBU strategien *En Plads i Fællesskabet*, også fokus på at udsatte børn skal føle sig tilpas og velkomne i almene rammer.

Skolefravær er en kompleks og sammensat størrelse, og ofte er det flere sammenfaldende faktorer, som fører til skolefravær. Der ses dog hyppigere skolefravær blandt børn og unge med autisme, der kan udvikle svære belastningsreaktioner i form af angst, tvangshandlinger, spiseforstyrrelse mv. På samme vis ses skolefravær også hyppigere hos børn og unge i familier med udfordringer i form af fx psykisk sygdom, kriminalitet, social udsathed og/eller misbrug.

For at afhjælpe københavnske børn og unges skolefravær og mistrivsel, er der behov for både at kunne sætte tidligt ind og forebygge, at begyndende mistrivsel udvikler sig, og for en tværfaglig indsats målrettet de børn, som allerede har bekymrende eller massivt skolefravær. Der skal arbejdes målrettet med at give de voksne, som er tæt på og involveret i børnenes skolegang, støtte og redskaber til at håndtere og forebygge problematikkerne, og samtidig skal der være mulighed for at give de børn, der har behov, en helhedsorienteret og skræddersyet indsats.

Formålet med forslaget er derfor todelt: Dels at forebygge at børn og unge med psykisk mistrivsel udvikler bekymrende skolefravær ved at tilbyde skræddersyede individuelle forløb med indsatsen Mind My Mind, dér hvor mistrivsel, udtrykt gennem fravær, først viser sig - i skolen. Og dels at etablere et tæt samarbejde og en indsats imellem forvaltningerne ved at implementere en målrettet indsats til børn med bekymrende eller massivt skolefravær kaldet U-start.

Indhold

Forslaget har to elementer:

1. Videreførelse og udbredelse af Mind My Mind

Mind My Mind er et program med fokus på træning af tanker, følelser og adfærd og som ved at afhjælpe psykisk mistrivsel som angst, depression og adfærdsvanskeligheder kan bremse stigende skolefravær. Mind My Mind er udviklet i samarbejde med Psykiatrifonden og aktuelt implementeret i otte kommuner, heraf område Brønshøj, Husum, Vanløse i BUF i København – med god effekt. Mind My Mind-træningen er et individuelt program, der tilbyder 9-13 sessioner over 17 uger. Træningen foregår i regi af kommunens tværfaglige support i Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). Mind My Mind er baseret på kendte psykologiske metoder, kognitiv adfærdsterapi, der har vist god effekt hos børn og unge, og i forskningsprojektet bag indsatsen er det afprøvet på aldersgruppen 6 til 16 år.

Mind My Mind fortsætter i Brønshøj/Husum/Vanløse og udbredes til de øvrige områder

- PPR i Brønshøj/Husum/Vanløse fortsætter indsats med Mind My Mind.
- PPR i øvrige områder i BUF kompetenceudvikles og certificeres i Mind My Mind og starter forløb i eget område.
- Fra 2024 og frem vil hvert område per år kunne gennemføre 20 forløb med børn og unge i målgruppen

Tidlig Indsats i skolefraværssager målrettet psykisk mistrivsel

Mind My Mind er ikke rettet mod én specifik målgruppe, men tilbydes børn, som generelt har et stigende skolefravær, og som trækker sig fra sociale sammenhænge, har mange konflikter ude og hjemme, og hvor der er mistanke om psykisk mistrivsel som angst, depression og/eller adfærdsvanskeligheder. I Mind My Mind tilbydes børnene træning af tanker, følelser og adfærd med evidensbaserede kognitive og adfærdsterapeutiske metoder, ligesom forældre til børn med adfærdsvanskeligheder også lærer metoder til at mindske konflikter og øge det positive samvær med deres barn. Projektet har desuden udviklet fælles redskaber til at identificere målgruppen, og til at evaluere effekten for barnet og familien. Træningen er organiseret i moduler, der gør det muligt at skræddersy forløbet til det enkelte barn ved at udvælge de moduler, der bedst matcher behovet. På den måde kan programmet anvendes til en bred vifte af problemer der knytter sig angsts-, depressions- og adfærdsvanskeligheder.

Indsatsen søger overordnet at løse følgende udfordringer:

- At mødet med det tidlige fravær eller tidlige tegn på mistrivsel typisk håndteres forskelligt, og er præget af tilfældigheder ift. hvilke projekter området/kommunen har arbejdet med. Mind My Mind samler de bedste metoder i ét program med mulighed for tilpasning til individuelle behov.
- At psykisk mistrivsel og skolefraværet får lov at udvikle sig. Indsatsen griber de børn, der har et stigende skolefravær og udviser tegn på psykisk mistrivsel, *inden* deres situation forværres, og de udebliver helt fra fællesskabet på skolen, sendes til udredning i psykiatrien og/eller udvikler belastningsreaktioner.

Mind My Mind skal i øvrigt sammentænkes og koordineres med de mere fællesskabsorienterede indsætter rundt om barnet, som bl.a. foregår i skole og i fritid.

2. Implementering af U-start

U-start er en samarbejdsmodel, der har til formål at få elever med særligt bekymrende eller massivt skolefravær tilbage i skole. U-start har vist gode resultater i Hvidovre Kommune, hvor arbejdet begyndte som et toårigt pilotprojekt i 2018 med deltagelse af fire skoler, og efterfølgende i 2020 blev udrullet til kommunens øvrige skoler. Pr. november 2021 havde projektet hjulpet 46 elever, som ellers havde opgivet at vende tilbage til skolen. To tredjedele af eleverne vendte tilbage i skolen, og resten blev hjulpet videre i andre specialiserede tilbud. Skolerne har desuden givet positive tilbagemeldinger på indsatsen, og resultaterne peger bl.a. på, at det er lykkedes at reagere hurtigt og at tænke i løsninger på tværs.

U-start implementeres på udvalgte skoler i København via et tværfagligt team. Der udvælges en skole i hvert område i BUF, som vurderes at have det største behov for tværfaglig hjælp og støtte. Når fraværindsatsen på den udvalgte skole i et område er lykkedes, vil området udpege en ny skole, som kan drage fordel af det tværfaglige team. Der vil således hele tiden vil være én skole per område (i alt 5 skoler), der modtager den tværfaglige hjælp fra teamet. Teamets opgave bliver tredelt:

1. Teamets primære opgave er i særligt komplicerede sager med massivt skolefravær, som kræver særlig viden og tilrettelæggelsen af en ofte meget sammensat indsats, at afklare, koordinere og skræddersy den konkrete indsats. I disse sager vil teamet arbejde konkret på skolerne i tæt samarbejde med skolernes Ressourcecentre samt med evt. øvrige leverandører, herunder have

- ansvaret for at skabe sammenhæng i indsatsen og for, at der indgås aftaler mellem alle relevante aktører samt følges op herpå.
2. Teamet har også en forebyggende opgave som forandrings- og implementeringsagenter, der understøtter et stærkt fælles sagsforløb mellem skole og socialforvaltning i fraværsrelaterede sager. Teamet bidrager på rådgivende og konsultativ vis med viden og læring fra komplicerede sager og forløb (viden fra praksis), og agerer som de faglige stabe i forvaltningernes 'forlængede arm' ift. implementering og kompetenceudvikling i 'det gode fælles sagsforløb' på skolerne.
 3. Endelig har teamet ansvaret for at videndele og erfaringsopsamle på tværs af skolerne/områderne dels for at kunne bidrage til at kvalificere og styrke rolle- og ansvarsfordelingen mellem skole og SOF i fraværsrelaterede sager, dels for at kommunen opnår solid ekspertise og viden om skolefraværsfeltet og på sigt bliver i stand til at varetage rollen som VISO-leverandør.

Det tværfaglige team i Københavns Kommune skal bestå af ca. fem fuldtidsansatte medarbejdere med relevante faglige kompetencer samt en koordinator. Sammensætning, profiler, organisering for teamet fastlægges konkret i opstartsperioden.

Indsats i særligt komplicerede skolefraværssager

Målgruppen for U-start indsatsen vil både være elever, som har et bekymrende skolefravær, men som fortsat til dels kommer i skole, og elever, som helt er ophørt med at komme i skolen. Da en del af børnene/de unge i målgruppen forventes at have en diagnose inden for autismespektret, er det vigtigt, at teamet har stærke kompetencer i forhold hertil. Derudover er den tilgang og de redskaber, som anvendes ved børn og unge med autismespektrumsforstyrrelser, ofte også virkningsfulde ved neurotypiske børn og unge (dvs. uden en diagnose).

Indsatsen søger overordnet set at løse følgende udfordringer:

- At der er manglende fagligt fokus på fraværet og registrering heraf
- At indsatsen ofte fokuserer på barnet alene. Det overses, hvad der udløser/ligger bag, fx angst
- At tværfaglige indsatser og forløb ikke koordineres og integreres i tilstrækkelig grad

Teamet skal afdække årsagerne til skolefraværet, vha. fx observationer i skole og hjem, ved at afholde samtaler mv. Før et forløb afsluttes, skal der være opbygget et 'stillads' omkring barnet, som sikrer, at andre tager over, når indsatsen ophører. Erfaringerne fra Hvidovre Kommune er, at der nogle gange er behov for at arbejde med forældrekompetencer, andre gange med mobning i klassen, og igen andre gange med at understøtte at barnet/den unge får stillet den rette diagnose og/eller påbegynder behandling for fx angstproblematikker. Det er derfor vigtigt, at det tværfaglige team, som skal arbejde på tværs af BUF og SOF, skræddersyr det enkelte forløb.

En del af de børn, som har en autismespektrum-forstyrrelse, og som har alvorligt eller massivt skolefravær, ender i specialskoler. Med denne indsats er det ambitionen at understøtte børnenes skolegang på bl.a. specialskolerne, samt så vidt muligt forebygge at børn visiteres/revisiteres til specialtilbud, men at de i stedet kan trives i en almen skole fx med ekstra støtte. For at styrke samarbejdet imellem teamet og specialskolerne, ansættes en skolesocialrådgiver til specialskolerne efter samme model, som den, der i dag fungerer på de øvrige skoler i København.

2. Økonomi

Effektivisering: Forslaget forventes at have en samlet effektivisering på tværs af BUF og SOF på 0,5 mio. kr. i 2024 og 2025 og 1 mio. kr. fra 2026 og frem. Effektiviseringen fordelt på BUF og SOF:

- *SOF:* U-start forventes at kunne forebygge minimum én døgnanbringelsesplads til børn med handicap og én til to dyre foranstaltninger på området for børnefamilier med særlige behov svarende til en besparelse på hver 1,1 mio. kr. i hhv. BCH og BBU til en samlet besparelse på **2,8 mio.**
- *BUF:* Derudover forventes en effektivisering på specialundervisningsrammen svarende til en besparelse på **5,3 mio. kr.** ved fuld indfasning i 2026. Dette svarer til, at 23-24 elever årligt undervises i en almenklasse i stedet for et specialtilbud. I 2024 og 2025 er der beregnet en besparelse på hhv. 1/3-del og 2/3-dele af det varige niveau, under hensyn til at den fulde effekt opnås gradvist i takt med implementeringen.

- Der afsættes **3,5 mio. kr.** fra 2024 og frem til de 5 medarbejdere plus koordinator i det tværfaglige team. Midlerne til teamet deles efter besparelsesandel, så SOF afsætter 1,8 mio. kr. og BUF 1,8 mio. kr.
- Der afsættes **3 mio. kr.** fra 2024 og frem og **1,5 mio. kr.** i 2023 frem til ansættelse af ét psykolog-årsværk i hvert BUF-område til drift af Mind My Mind
- Der afsættes **550 t.kr.** til ansættelse af en skolesocialrådgiver på specialskoler. Skolesocialrådgiveren ansættes i BCH, men arbejder på specialskolerne
- **Nettobesparelse for SOF: 475 t.kr. fra 2024 og frem**
- **Nettobesparelse for BUF: 525 t.kr. fra 2026 og frem**
- **Samlet besparelse = 1 mio. kr.**

Investering: Forslaget forudsætter, at der investeres i at etablere og understøtte implementeringen af det tværfaglige team, i at kompetenceudvikle teamet og i at lave en drifts- og samarbejdsmodel for teamet. Teamet skal arbejde på tværs af to forvaltninger (SOF og BUF) og derfor må forventes en længere implementeringsperiode.

Den samlede investering på 10,6 mio. kr. dækker over udgifterne for følgende poster:

- Projektledelse i årene 2023-2025 svarende til 1,5 mio. kr. i perioden 2023-2025
- Metodeudvikling, supervision og uddannelsesomkostninger til både
- Udvikling af en samarbejdsmodel med skoler (frikøb af medarbejdere)
- Midlertidig finansiering af drift af Mind My Mind i 2023-2025

Tabel 1. Forslagets samlede økonomiske konsekvenser

1.000 kr. 2024 p/l	Styrings- område	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Varige ændringer (effektiviseringer og drift)							
Besparelse på foranstaltningsrammen SOF (BCH)	Service		-1.525	-1.525	-1.525	-1.525	-1.525
Besparelse på foranstaltningsrammen SOF (BBU)	Service		-1.250	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
Besparelse på specialundervisningsrammen i BUF	Service		-1.750	-3.525	-5.275	-5.275	-5.275
Udgift til drift af U-start (SOF)	Service		1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
Udgift til drift af U-start (BUF)	Service		1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
Udgift til Skolesocialrådgiver (BCH)	Service		550	550	550	550	550
Udgift til drift af Mind My Mind i 5 områder (BUF)	Service		0	1.775	3.000	3.000	3.000
Samlet varig ændring (SOF)	Service		-475	-475	-475	-475	-475
Samlet varig ændring (BUF)	Service		0	0	-525	-525	-525
Samlet varig ændring			-475	-475	-1.000	-1.000	-1.000
Implementeringsomkostninger (midler fra investeringspuljen)							
Projektledelse til U-start & Mind my Mind	Service	300	600	600	600		
Uddannelse, metodeudvikling og supervision til U-start	Service	200	400	400	400		
Uddannelse, metodeudvikling og supervision til Mind My Mind	Service	200	400	400	400		
Midlertidig finansiering af drift af Mind My Mind i 5 områder (BUF)		1.500	3.000	1.225			
Samlede implementeringsomkostninger, service	Service	2.200	4.400	2.675	1.400		
Samlede implementeringsomkostninger		2.200	4.400	2.625	1.400		
Samlet økonomisk påvirkning		2.200	3.925	2.150	400	-1.000	-1.000
Tilbagebetalingstid baseret på serviceeffektivisering	14 år						
Tilbagebetalingstid baseret på totaløkonomi	14 år						

Noter til alle tabeller: Forslaget skal udarbejdes i 2024 p/l, men udmøntes i overførselssagen i 2023 p/l. Alle besparelser er angivet med negativt (-) fortegn.

2.1 Fordeling på udvalg

1.000 kr. 2024 p/l	Styrings- område	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BUF							
Varige ændringer (effektiviseringer og drift)							
Besparelse på specialundervisningsrammen i BUF	Service		-1.750	-3.525	-5.275	-5.275	-5.275
Udgift til drift af U-start (BUF)	Service		1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
Udgift til drift af Mind my Mind i 5 områder (BUF)	Service	0	0	1.775	3.000	3.000	3.000
Samlet varig ændring (BUF)	Service	0	0	0	-525	-525	-525

1.000 kr. 2024 p/l	Styrings- område	2023	2024	2025	2026	2027	2028
SOF							
Varige ændringer (effektiviseringer og drift)							
Besparelse på foranstaltningsrammen SOF (BCH)	Service		-1.525	-1.525	-1.525	-1.525	-1.525
Besparelse på foranstaltningsrammen SOF (BBU)	Service		-1.250	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
Udgift til drift af U-start (SOF)	Service		1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
Udgift til Skolesocialrådgiver (BCH)	Service		550	550	550	550	550
Samlet varig ændring (BBU)	Service		-375	-375	-375	-375	-375
Samlet varig ændring (BCH)	Service		-100	-100	-100	-100	-100
Samlet varig ændring (SOF)	Service		-475	-475	-475	-475	-475

3. Implementering og opfølgning

U-start implementeres, så teamet kun arbejder på én skole i hvert område, dvs. samlet 5 skoler, ad gangen. På den måde kommer teamet over tid i berøring med alle skoler i København uden at teamets ressourcer strækkes for tyndt. Der skal derfor laves en model for: Hvordan en skole udvælges, hvordan teamet arbejder på skolen, hvornår teamets arbejde på skolen er slut, hvordan teamet er forankret, hvordan teamet opkvalificerer skolernes arbejde med fravær, så dette er styrket, når teamet forlader skolen mv.

I Mind-my-Mind frikøbes ét psykologårsværk i hvert BUF-område. Projektleder får til opgave at udarbejde koncept for implementering af konceptet i alle 5 BUF-områder på baggrund af de erfaringer, som BUF BHV har haft med implementeringen af Mind-my-mind som et projekt – et projekt, der snart har udløb.

Opfølgningsmål	Hvordan måles opfølgningsmålet?	Hvem er ansvarlig for opfølgning?	Hvornår gennemføres opfølgningen?
Implementering og anvendelse af investeringsmidler			
Der er udarbejdet en koncept for U-starts implementering og arbejde i en Københavnerkontekst	Der skal være et koncept	Projektleder sammen FAC og BBU og BCH stabe	Udgangen af 2023
U-start arbejder på 5 skoler	Via lokale BUF/SOF styrgrupper	Projektleder, U-start team sammen med FAC og BBU og BCH stabe	Med udgangen af 2023 og herefter årligt, så U-start altid arbejder på 5 skoler, én i hver bydel.
Mind-My-Mind er implementeret i hvert område	Via lokale BUF/SOF styrgrupper	Projektleder, FAC og BBU og BCH stabe	Med udgangen af 2024 og herefter i samtlige 4 år af projektperioden, altså til og med 2026
Realisering af effektiviseringer			

BCH forebygger ét døgnbehandlingsforløb, hvor massivt eller totalt fravær var udløsende faktor	DUBU-træk sammenholdt med kvalitativ gennemgang af sager, som har været i U-start og Mind-My-Mind	FAC, BBU og BCH stabe	Årligt og første gang med udgangen af 2024
BBU forebygger ét døgnbehandlingsforløb, hvor massivt eller totalt fravær var udløsende faktor	DUBU-træk sammenholdt med kvalitativ gennemgang af sager, som har været i U-start og Mind-My-Mind	FAC, BBU og BCH stabe	Årligt og første gang med udgangen af 2024
BUF forebygger behov for 23-24 specialskoleforløb	KMD-træk sammenholdt med kvalitativ gennemgang af sager, som har været i U-start og Mind-My-Mind	FAC, BBU og BCH stabe	Årligt og første gang med udgangen af 2024

4. Risikovurdering

Risikoen vurderes at være middel. Fravær og mistrivsel og årsagerne til det er mangefacetterede. Der er stort behov for både at sætte forebyggende ind, som forslaget gør med Mind-My-Mind, og for at sætte ind i de sager, hvor det bekymrende fravær er blevet massivt, som forslaget gør med U-start. Og indsatserne har vist sig virksomme i andre kontekster. Men fraværet og mistrivsel er kun symptomer på andre problemstillinger, og det er derfor ikke sikkert, at indsatserne mindsker børnenes behov for hjælp og støtte. Tværtom kan de afdække et større behov, hvilket vil være udgiftsdrivende for både BUF og SOF.